

Pixneklinin toiminnan kehittäminen osana päihde- ja riippuvuuspalvelujen kokonaiskehittämistä

Aluehallitus 21.10.2024 § 218

Valmistelija Penttinen Erkki
Hyvärinen Kosti
Mustonen Marja
Lisätietoja: puhelinnumero: 06 218 1111 (vaihde), etunimi.sukunimi@ovph.fi

Päihde- ja riippuvuushoitoa koskevaa lainsäädäntöä on muutettu vuoden 2023 alusta. Päihde- ja riippuvuushoidon palveluista säädetään terveydenhuoltolaissa (erityisesti pykälät 28 ja 28a) ja sosiaalihuoltolaissa (erityisesti pykälät 22, 24, 24a). Päihdehoidon arviointi tehdään terveydenhuoltolain perusteella silloin, kun kyse on terveydenhuoltolain mukaisesta hoidon tarpeesta ja sosiaalihuoltolain perusteella silloin, kun kyse on sosiaalihuollon keinoin annettavasta tuesta.

Pohjanmaan hyvinvointialue ei pysty tällä hetkellä tuottamaan laitospalveluista päihdekuntoutusta asiakkaiden yhdenvertaisuutta tukevin perustein kaikille asiakkaille. Ruotsinkieliset asiakkaat saavat palvelun alueella toimivassa omassa yksikössä. Suomenkieliset ohjataan laitospalveluun päihdekuntoutukseen eri puolilla Suomea, eikä heillä ole mahdollisuutta saada kuntoutusta lähipalveluna.

Pohjanmaan hyvinvointialue ostaa laitospalveluista päihdekuntoutusta useilta eri palveluntuottajilta. Suomenkielisen väestön päihdekuntoutus toteutetaan kokonaan ostopalveluna. Pohjanmaan hyvinvointialueen alueella ei ole tällä hetkellä yhtään yksityistä palveluntuottajaa. Useimmiten käytetyt lähimmät yksityiset laitospalveluun päihdekuntoutuksen yksiköt sijaitsevat Ähtärissä ja Kankaanpäässä.

Laitospalveluinen päihdehoito- ja kuntoutus toteutetaan alueen ruotsinkieliselle väestölle omatuotantona Maalahdessa sijaitsevalla Pixnekllinikalla, joka on Suomen ainoa täysin ruotsinkielinen päihdekuntoutusyksikkö. Joissain tilanteissa päihdekuntoutusta on ostettu ruotsinkieliselle väestölle myös Ruotsista.

Pohjanmaan hyvinvointialue on määritellyt, että ostopalveluiden vähentäminen ja oman palvelutuotannon kehittäminen ovat osa hyvinvointialueen palvelustrategiaa ja talouden tasapainottamiseen tähtäviä toimenpiteitä. Laitospalveluun päihdekuntoutuksen tunnusluvut osoittavat, että oma palvelutuotanto Pixnekllinikalla on ollut hyvinvointialueen olemassa olon aikana vahvasti tyhjäkäynnillä. Oman yksikön asiakaspaikkojen keskimääräinen täyttöaste on 61 %.

Pohjanmaan hyvinvointialueen on kehitettävä omia ympärivuorokautisen päihde- ja riippuvuushoidon palveluitaan vastaamaan paremmin alueen asukkaiden palvelutarpeita. Asiakkaan tulee myös saada hoito ja palvelu omalla äidinkielellään. Nykyinen yhden yksikielisen yksikön malli ei mahdollista oman palvelutuotannon kehittämistä kaikki asiakasryhmät huomioiden. Päihdehoidon ja -kuntoutuksen palveluketjuja ja prosesseja on yhdenmukaistettava, jotta asiakkaan hoidon ja palveluiden tarve pystytään toteuttamaan terveydenhuoltolain ja sosiaalihuoltolain edellyttämien hoito- ja palvelujatkumoina. Hyvinvointialueen oma päihdehoidon kehittäminen mahdollistaa myös asiakkaiden somaattisten sairauksien hoitamisen lähipalveluina. Myös sosiaalihuollon palvelutarpeet ja palveluiden toteutus voidaan toteuttaa nopeammin, mikäli asiakkaiden päihdekuntoutus ja muu (sosiaalinen) kuntoutus toteutetaan omalla hyvinvointialueella.

Liitteenä olevassa muistiossa on kuvattu tarkemmin esitys kehittämistoimenpiteiden aloittamiseksi.

Hyvinvointialuejohtaja Kinnunen Marina

Ehdottaa, että hallitus

- merkitsee virkamiesvalmistelun tiedoksi. Ennen päätöksentekoa pyydetään asianosaisilta kunnilta ja vaikuttamistoimielimiltä lausunto ja alueen asukkaille tehdään muutosesityksistä kysely. Lisäksi huomioidaan 4.11.2024 päättyvät yhteistyöneuvottelut ja
- tekee päätöksen asiassa kokouksessaan 25.11.2024.

Päätös:

Ehdotus hyväksyttiin.

Pykälä tarkastettiin heti.

Jakelu

Vammaisneuvosto 05.11.2024 § 63

5622/00.01.02.01/2024

Valmistelija Penttinen Erkki

Lisätietoja: puhelinnumero: 06 218 1111 (vaihde), etunimi.sukunimi@ovph.fi

Sektorijohtaja työikäiset Penttinen Erkki

Vammaisneuvosto tutustuu palveluverkkoa koskevaan muutosehdotukseen ja antaa asiasta lausunnon. Lausunto viedään edelleen tiedoksi hallitukselle.

Päätös:

Vammaisneuvosto on käsitellyt 5.11.2024 pitämässään kokouksessa aluehallituksen ehdottamat palveluverkon muutokset, jotka koskevat, Pixnekliniikan toiminnan kehittäminen osana päihde- ja riippuvuuspalvelujen kokonaiskehittämistä.

Vaikuttamistoimielin kyseenalaistaa sekä suomen- että ruotsinkielisen väestön näkökulmasta Pixne-kliniikan muuttamisen kaksikieliseksi. Ruotsinkielisellä taholla pelätään, että Pixne-kliniikka muuttuu vähitellen yhä enemmän suomenkieliseksi, jos siitä tehdään kaksikielinen yksikkö. Ruotsinkielisen palvelun säilyminen on erittäin tärkeää, koska Pixne-kliniikka on Suomen ainoa yksikkö, joka tarjoaa riippuvuushoitoa ruotsin kielellä. Suomenkielisellä taholla kyseenalaistetaan, onko Maalahdessa sijaitseva Pixne oikea sijoituspaikkakunta suomenkieliselle riippuvuushoidon yksikölle. On tärkeää, että suomenkielinen väestö voi liikkua hoitavan yksikön ulkopuolella suomenkielisessä ympäristössä. Jos Pixne-kliniikka muutetaan kaksikieliseksi, tulee suomenkielisillä olla mahdollisuus valita halutessaan hoito suomenkielisellä paikkakunnalla. Ryhmäkeskustelut tulee käydä ja vertaistukea tulee antaa asiakkaan omalla äidinkielellä ruotsiksi tai suomeksi.

Myönteistä Pixne-kliniikassa ja Maalahdessa on se, että siellä on pitkä kokemus riippuvuushoidosta ja että lähiyhteiskunnassa on suvaitsevaisuutta. Pixne-kliniikalla tulevaisuudessa käytettävät hoitomenetelmät muodostavat tärkeän osan päihde- ja riippuvuushoidossa tehtävästä kehittämistyöstä.

Österbottens välfärdsområde
Pohjanmaan hyvinvointialue